

Διαμεσολάβηση: Ένα σύγχρονο και αποδοτικό εργαλείο για την επίλυση (και) εμπορικών διαφορών.

Δημήτρης Θεοχάρης,
Δικηγόρος, Πιστοποιημένος Διαμεσολαβητής Clarb

Το υφιστάμενο σύστημα απονομής της δικαιοσύνης στην Ελλάδα, πέραν πάσης αμφιβολίας, παρουσιάζει εδώ και χρόνια πλέον σημαντικά προβλήματα. Ειδικά οι εξαιρετικά μεγάλες καθυστερήσεις για την εκδίκαση των υποθέσεων, ουσιαστικά καθιστούν τις δικαστηριακές διενέξεις άνευ σημασίας, μιας και, όταν φτάσει η ώρα της τελεσίδικης απόφασης (μετά από 5-10 χρόνια!!), αυτή δεν μπορεί να εκτελεστεί, μιας και συνήθως ο αντίδικος είτε έχει αποβιώσει είτε (σε περίπτωση εταιριών) έχει απλά πάψει να υφίσταται. Περαιτέρω, οι σημαντικές καθυστερήσεις (λόγω έκτακτων περιστατικών, που στην Ελλάδα βέβαια συμβαίνουν τακτικά.. βλ. απεργίες, εκλογές κλπ), πολλές φορές εκτοξεύουν το κόστος εκδίκασης των υποθέσεων. Τέλος, ο τεράστιος αριθμός των υποθέσεων, τις οποίες οι δικαστές καλούνται να διαχειριστούν, συχνά καθιστά τεχνικά ανέφικτη την δέουσα αντιμετώπισή τους, με τον απαιτούμενο χρόνο και την απαραίτητη προσοχή. Έτσι, βλέπουμε σοβαρότατες υποθέσεις να συνωστίζονται με άλλες ήσσονος σημασίας σε μια κοινή ημέρα εκδίκασης, με αποτέλεσμα να τους αφιερώνεται ελάχιστος χρόνος, κάτι που καθιστά αδύνατη την πρέπουσα αντιμετώπισή τους.

Τα προβλήματα αυτά δεν είναι αμιγώς ελληνικά. Σε πιο προηγμένες χώρες έχουν παρατηρηθεί εδώ και δεκαετίες και έχουν αντιμετωπιστεί μεταξύ άλλων με τη θέσπιση εναλλακτικών μέσων επίλυσης διαφορών, μέσω των οποίων αποφεύγονται τα δικαστήρια. Ένα από αυτά είναι και η **Διαμεσολάβηση** (αγγλικ. **Mediation**), που πλέον ισχύει και στην Ελλάδα από το Δεκέμβριο του 2010, με το Ν. 3898/2010.

Η διαμεσολάβηση, όπως την έχει ορίσει η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, είναι μια διαδικασία, στην οποία δύο ή περισσότερα μέρη επιχειρούν, σε εθελοντική βάση, να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με την επίλυση μιας διαφοράς τους με τη βοήθεια του διαμεσολαβητή. Αυτή η διαδικασία μπορεί να ξεκινήσει από τα μέρη ή να προταθεί ή να διαταχθεί από δικαστήριο και γίνεται με τη βοήθεια του διαμεσολαβητή, που είναι τρίτο πρόσωπο, κοινής επιλογής, επιφορτισμένο με το καθήκον να βοηθήσει τα εμπλεκόμενα μέρη να καταλήξουν σε συμφωνία, προσεγγίζοντας τους κατάλληλα και χειριζόμενος την υπόθεση αντικειμενικά, αποτελεσματικά και αμερόληπτα, μέσω μιας κοινά αποδεκτής διαδικασίας, που λαμβάνει χώρα σε ουδέτερο τόπο.

Βασικά στοιχεία της διαμεσολάβησης είναι τα εξής:

Εθελοντικός χαρακτήρας: Τα εμπλεκόμενα μέρη συμμετέχουν με τη θέλησή τους στη διαδικασία, από την οποία μπορούν να αποχωρήσουν ανά πάσα στιγμή και, εφόσον το επιθυμούν, να προσφύγουν εκ νέου στο δικαστήριο. Ο Διαμεσολαβητής δεν εκδίδει απόφαση. Τα μέρη είναι αυτά, που με τη βοήθειά του, καταλήγουν σε μια κοινά αποδεκτή απόφαση.

Ευελιξία της διαδικασίας: Δεν υπάρχουν ιδιαίτεροι κανόνες που τη διέπουν. Υπάρχει ουσιαστικά μια διαπραγματεύση, είτε απευθείας κάθε πλευράς με το διαμεσολαβητή είτε όλων μαζί, κατά την κρίση του Διαμεσολαβητή και με τη συμμετοχή των πληρεξούσιων δικηγόρων των μερών.

Ευελιξία της κοινής συμφωνίας: Η συμφωνία των μερών μπορεί να προβλέπει τα πάντα, δηλαδή να ρυθμίζει το πρόβλημα ακόμα και με την πρόβλεψη μελλοντικής συνεργασίας των μερών, κάτι που καμία δικαστική απόφαση δεν μπορεί να διατάξει. Η δικαστική απόφαση κρίνει το παρελθόν ενώ η συμφωνία της διαμεσολάβησης χειρίζεται το μέλλον.

Εμπιστευτικός χαρακτήρας της διαδικασίας: Κανένα από τα στοιχεία, που τυχόν προσκομίστούν στη Διαμεσολάβηση αλλά και από τους ανθρώπους, που συμμετέχουν σε αυτήν (ιδίως ο Διαμεσολαβητής), δεν μπορεί να χρησιμοποιηθούν σε μεταγενέστερη δίκη, εφόσον δεν επιτευχθεί λύση κατά τη Διαμεσολάβηση.

Βασικά οφέλη της διαμεσολάβησης είναι τα εξής:

Σύντομο διαδικασίας: η Διαμεσολάβηση κρατάει από λίγες ώρες μέχρι, πιο σπάνια, λίγες ημέρες, αναλόγως με την βαρύτητα της υπόθεσης, τον αριθμό των εμπλεκόμενων και τη συμφωνία διαμεσολάβησης των μερών, που προηγείται της διαδικασίας. Έτσι, τα προβλήματα λύνονται γρήγορα και οι αποφάσεις εκτελούνται άμεσα, μιας και η συμφωνία των μερών είναι άμεσα εκτελεστή, όπως ακριβώς και οι δικαστικές αποφάσεις.

Χαμηλό κόστος διαδικασίας: Το κόστος της Διαμεσολάβησης σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβεί το κόστος ενός δικαστικού αγώνα, μιας και συνίσταται μόνο στην αμοιβή του Διαμεσολαβητή (που συνήθως εφαρμόζει χρονοχρέωση) και στην δαπάνη φιλοξενίας του χώρου, όπου θα λάβει χώρα η Διαμεσολάβηση (συνήθως ειδικά Κέντρα Διαμεσολάβησης).

Ευκολία στην πρόσβαση: Κάθε πλευρά μπορεί να προσφύγει στη Διαμεσολάβηση, είτε πριν την προσφυγή στα δικαστήρια είτε ακόμα και μεσούσης της δικαστικής διαμάχης, με εύκολο τρόπο,

επιλέγοντας αρχικά έναν Διαμεσολαβητή από τη σχετική λίστα διαμεσολαβητών και μετά ένα κέντρο διαμεσολάβησης. Αφού υπογραφεί αμέσως μετά η σχετική απλή συμφωνία περί υπαγωγής στη Διαμεσολάβηση, ο Διαμεσολαβητής ξεκινάει τη διαδικασία, ζητώντας σύντομο πληροφοριακό υλικό από τους δικηγόρους των πλευρών και ορίζοντας την ημέρα διαμεσολάβησης.

Διατήρηση των σχέσεων μεταξύ των μερών: Όπως έχει δείξει η διεθνής πρακτική, εταιρίες που έχουν εμπλακεί σε Διαμεσολάβηση και πέτυχαν λύση του προβλήματός τους, συνέχισαν να συνεργάζονται και στο μέλλον.

Συμπερασματικά: με τη Διαμεσολάβηση, όπου αυτή εφαρμόστηκε, αποδείχτηκε ότι διασφαλίζεται η επίλυση των διαφορών ταχύτερα και οικονομικότερα, σε σύγκριση με την υφιστάμενη δικαστηριακή πρακτική, τα προβλήματα της οποίας όλοι γνωρίζουμε. Επιπλέον, βοηθά να διαφυλάσσονται οι σχέσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, κάτι που ειδικά στις εμπορικές υποθέσεις είναι κεφαλαιώδους σημασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων πλευρών-εταιριών. Είναι αυτό που περιγράφεται διεθνώς ως WIN-WIN SITUATION, δηλαδή κατάσταση κατά την οποία υπάρχουν κέρδη και στις δύο πλευρές. Για αυτό εξάλλου διεθνώς παρατηρούνται εξαιρετικά υψηλά ποσοστά επίτευξης συμφωνίας σε όσες υποθέσεις οδηγούνται σε Διαμεσολάβηση (σε πολλές χώρες άνω του 80%!)

Στη διαδικασία αυτή, όπως φαίνεται από τα παραπάνω, καταλυτικό ρόλο κατέχει ο **Διαμεσολαβητής**, ο οποίος βάσει του νόμου πρέπει να είναι δικηγόρος αλλά ειδικά Πιστοποιημένος. Αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα υπάρχουν πιστοποιημένοι Διαμεσολαβητές, που έχουν λάβει πιστοποιήσεις από φορείς του εξωτερικού. Ήδη με την επερχόμενη σύσταση ελληνικού κέντρου πιστοποιήσεων, αναμένεται να πιστοποιηθούν ακόμα περισσότεροι. Κέντρο Διαμεσολάβησης αυτή τη στιγμή υπάρχει στην Αθήνα (το Ελληνικό Κέντρο Διαμεσολάβησης και Διαιτησίας) και στη Θεσσαλονίκη (το νεοσυσταθέν Κέντρο Διαμεσολάβησης του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης).

Στην Ελλάδα υπάρχει ακόμα διστακτικότητα ως προς την εφαρμογή του νόμου, κάτι που συνέβη και σε άλλες χώρες πριν από εμάς. Ωστόσο παγκοσμίως (ακόμα και στις χώρες της Βαλκανικής, όπου ισχύει με επιτυχία εδώ και χρόνια..) αποδείχθηκε ότι τα οφέλη της Διαμεσολάβησης είναι τεράστια, αρκεί ο κόσμος να πιστέψει σε μια εναλλακτική λύση εκτός των δικαστηριακών διενέξεων, που ειδικά στην Ελλάδα αποτελούν ένα σύστημα κορεσμένο και συχνά αναποτελεσματικό.

Προς όφελος όλων, εμπορικών εταίρων αλλά και νομικών συμβούλων, είναι να δοθεί στη Διαμεσολάβηση μια ευκαιρία, μέσα στα πλαίσια της διαπιστωμένης πλέον ανάγκης να φύγουμε ως κοινωνία μπροστά. Εξάλλου, μην ξεχνάμε ότι φορείς, όπως η παγκόσμια τράπεζα, χρησιμοποιούν την

ύπαρξη εναλλακτικών μορφών επίλυσης διαφορών, ως παράγοντα θετικής βαθμολόγησης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος μιας χώρας, κάτι που αποδεικνύει ότι ο τρόπος, που επιλύουμε τις διαφορές μας, δεν είναι μόνο κριτήριο πολιτισμού αλλά και βασικός παράγοντας του επιχειρείν.

